

TÜR EYLEM PLANI HAZIRLAMA EĞİTİMİ

(05-06 Mart 2020, KKTC)

1. Ders

TÜR EYLEM PLANI

(Dünya'da ve Türkiye'de tür eylem planı,
Eylem planı formatı)

OSMAN ERDEM

56osmanerdem@gmail.com

Tel: 0533 956 5110

DEVAMI İÇİN
TIKLA

TÜR EYLEM PLANI NEDİR?

Eylem planı;

Bir hedefe ulaşmak için gerekli araç ve yolların önceden saptanmasıdır.

Türün mevcut durumunu tanımlar

Türü gelecekte nasıl görmek istediğimizi ortaya koyar

İKİSİ ARASINDAKİ YOLU GÖSTERİR. NASIL GİDECEĞİMİZİ TARİF EDER

Tür Eylem Planı bir belgedir

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
DOĞA KORUMA VE MİLLÎ PARKLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
V. Bölge Müdürlüğü, Afyonkarahisar Şube Müdürlüğü

Baklagillerin kraliçesi
EBER SARISI - **PİYAN** (*Thermopsis turcica*)

TÜR KORUMA EYLEM PLANI

www.ormansu.gov.tr

Orman, Se Varsa Hayat Var.

- Türün biyolojisi ve ekolojisi hakkında bilgi verir. Türü tehdit eden problemleri ortaya koyar;
- Bu problemlerin çözümü ve diğer koruma önlemleri hakkında yol gösterir;
- Yönetimi, ilgili kamu kurumlarını, sivil toplum kuruluşlarını ve bilim insanlarını eylem için yönlendirir.

Eylem planları, sürekli bir gözden geçirmeyi ve revizyonu gerektiren, esnek ve dinamik dokümanlardır.

Tür eylem planları;

1990'lı yılların başında yaygın olarak, Avrupa Birliğine üye ülkelerde, Kuş Direktifinin uygulanmasına yönelik **(nesilleri tehlikede olan kuş türlerinin nüfusunu korumak veya artırmak için uygulanması gereken eylemlerin ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla)** kullanılmıştır.

1993 yılından bu yana nesilleri küresel düzeyde tehlikede olan ve Avrupa'da yaşayan 54 kuş türü için tür eylem planı yapılmıştır.

Bu planlardan 53'ü ORNIS Komitesi **(Kuş Direktifinin uygulanmasında Avrupa Komisyonuna teknik ve bilimsel yönden destek olur)** tarafından onaylanarak uygulamaya konmuştur.

Planlardan 3'ü (Dikkuyruk ördek, bildirircin kılavuzu ve uludoğan) Batı Palearktık Bölgesinin tamamını kapsamaktadır. Diğer eylem planları ise sadece Avrupa Birliği'ne üye ülkeleri kapsamaktadır.

Eylem planlarından 31'i 2008 ve 2010 yıllarında; planların uygulanması sonucu meydana gelen değişimler ve yeni bilgiler değerlendirilerek revize edilmiştir.

Eylem planlarının AB mevzuatı yönünden yasal bağlayıcılığı bulunmamaktadır.

Ancak, üye ülkelerin eylem planlarını uygulamaları; Kuş Direktifinin ve aşağıdaki uluslararası sözleşme ve anlaşmaların gereği olarak değerlendirilmektedir.

***Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarının Korunması Sözleşmesi (Bern).
Göçmen Türlerin Korunması Sözleşmesi (Bonn)
Afrika-Avrasya Göçmen Su Kuşları Anlaşması (AEVA)***

Tür eylem planları, AB organları tarafından uluslararası sözleşme ve anlaşmaların gereği olarak değerlendirildiğinden, planlarda öngörülen faaliyetlerin projelendirilmesinde ve uygulanmasında resmi bir dayanak oluşturmaktadır.

Ayrıca, ilgili kamu kurumları, özel sektör ve uluslararası hibe kuruluşları için finansal destek sağlamada referans oluşturmaktadır.

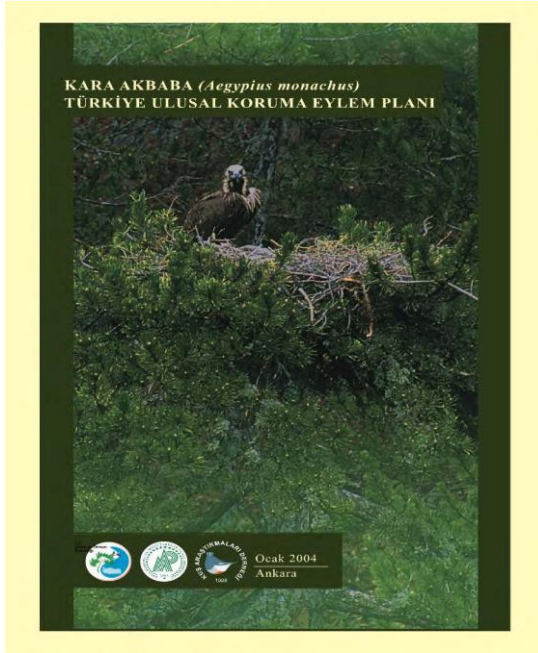
Eylem Planları ve TÜRKİYE

24/10/2005 tarih ve 25976 sayılı “**Av ve Yaban Hayvanlarının ve Yaşam Alanlarının Korunması, Zararlılarıyla Mücadele Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**”in 8. maddesinde “**Tür Koruma Eylem Planı**” tanımlanmıştır.

Bu tanıma göre **Tür Koruma Eylem Planı**: Türün doğal yaşama alanında, popülasyonunun sürdürülebilir bir şekilde devamlılığının sağlanmasına yönelik olarak, türün besin tercihi, ekolojik ve biyolojik ihtiyaçlarını, koruma ve avlama ilkelerini, oluşturulan koruma alanının yönetimini, alandaki yerel insan faaliyetlerinin ekonomik, kültürel ve sosyal boyutlarını içerir.

Türkiye’de hazırlanan ilk eylem planları «Kara Akbaba Ulusal Koruma Eylem Planı ve Toy Eylem Planı» dır.

Kara Akbaba Ulusal Koruma Eylem Planı

Kuş Araştırmaları Derneği, Orman Genel Müdürlüğü ve DKMP Genel Müdürlüğü'nün işbirliğinde yapılmıştır.

Lokal bir alanı kapsamaktadır.

Toy Ulusal Eylem Planı

Doğa Derneği ile DKMP Genel Müdürlüğü'nün işbirliğinde yapılmıştır.

Türkiye genelini kapsamaktadır.

PROJENİN ETKİLERİ VE UYGULAMALAR

“Kara Akbaba ile barışık ormancılık faaliyetleri” kitapçığı hazırlandı ve dağıtıldı.

Eylül 2004'te Kızılcahamam ormanı amanejman planı kara akbabaların korunmasını dikkate alacak şekilde güncellendi.

Bu çalışma orman amenajman planlarında biyolojik çeşitliliğinin korunmasını dikkate alan ilk çalışmalardan biridir.

Kara akbaba Kızılcahamam'ın simgesi olarak benimsendi ve şehrin girişine Belediye tarafından Kara akbaba heykeli yaptırıldı.

PROJENİN ETKİLERİ VE UYGULAMALAR

TRT Ankara Televizyonu Belgesel Programlar Müdürlüğü tarafından “Dev Kanatlar Kara Akbaba” adlı belgesel film yapıldı.

Ankara İl Çevre Orman Müdürlüğü “kara akbaba besleme istasyonu” yaptı.

Kızılcahamam Soğuksu Milli Parkın ziyaretçi merkezini yeniden düzenledi.

Son 15 yılda Doğa Koruma Genel Müdürlüğü ve sivil toplum kuruluşları tarafından 80'e yakın tür için EYLEM PLANI hazırlanmıştır.

Ancak bunlardan sadece üçü ulusal düzeyde hazırlanmıştır. Bunlar;

- **Ulusal Turna Eylem Planı,**
- **Toy Eylem Planı**
- **Tepeli Pelikan Eylem Planı**

Diğerleri lokal veya bölgesel planlardır.

Eylem planlarının canlı gruplarına göre dağılımı	
➤ Bitkiler	49
➤ Memeli hayvanlar	11
➤ Sürüngenler ve çift yaşarlar	10
➤ Kuşlar	4
➤ Balıklar	3
➤ Omurgasızlar	2
Toplam	79

TÜR EYLEM PLANLARI NE KADAR SÜRE İÇİN HAZIRLANIR ?

Uzun vade hedefler çoğunlukla 10 yıl ve sonrası için olsa da tür eylem planları 5 yıllık uygulama dönemlerini kapsamalıdır. Ancak, 5 yılın sonunda anlaşılabilir ve kabul edilebilir sonuçları elde etmek mümkün olmayabilir.

Bu nedenle,

5 yılın sonunda, eylem planının etkileri, yaşanan değişimler ve gelişmeler değerlendirilerek, uygulamaların veya başka faktörlerin yarattığı değişimler ve gelişmeler de dikkate alınarak;

- yeni durum ortaya konmalı ve analiz edilmeli,**
- hedefler gözden geçirilmeli,**
- ve**
- gelecek beş yılın uygulama planı hazırlanmalıdır.**

EYLEM PLANINI KİM HAZIRLAR?

Türün yönetiminden sorumlu kurumun uzmanları, danışman mühendisler, uzman sivil toplum kuruluşları, akademik kuruluşlar, deneyimli özel sektör kuruluşları,

Her durumda,

Eylem planı ekibi, eylem planı hazırlama ve eylem planına konu tür hakkında yeterli bilgiye sahip olmalıdır.

Bütün anahtar ilgi gruplarının eylem planı hazırlama sürecine, katılımı mutlaka sağlanmalıdır.

EN İYİ DURUM = “Türün yönetiminden sorumlu kurumun uzmanları” tarafından tasarlanmış eylem planıdır.

EYLEM PLANI NASILHAZIRLANIR?

İzmir yalıçapkını (*Halcyon smyrnensis*)
Fotoğraf: Tamer Zeybek

TÜR EYLEM PLANI FORMATI

- Önsöz
- Teşekkür
- Coğrafi kapsam
- Planın kapsadığı süre/tarihler
- İçindekiler
- Kısaltmalar
- Yönetici özeti
- Giriş
- Türü tanıyalım
 - Hakkında genel bilgiler
 - Dünyadaki durumu
 - Türün eylem planının kapsadığı bölgedeki durumu
- Tehditler ve sınırlayıcı faktörler
- İlgili ulusal mevzuat ve uluslararası sözleşmeler
- Hedefler
 - Uzun dönem hedef(ler)
 - Faaliyet hedefleri
- Faaliyetler ve faaliyet planları
- Uygulama dönemi çalışma planı
- Kaynaklar

Bu format 26-28 Şubat 2014 tarihlerinde, Doğa Araştırmaları Derneği ve DKMP Genel Müdürlüğü merkez ve taşra teşkilatlarından uzmanların katılımı ile Konya'da yapılan **"Nesli Tehlike Altındaki Türler Eylem Planı Stratejisi Değerlendirme Çalıştayı"**nda değerlendirilmiş ve Bakanlığın hazırlattığı tür eylem planlarında kullanılması benimsenmiştir.

KAPAK

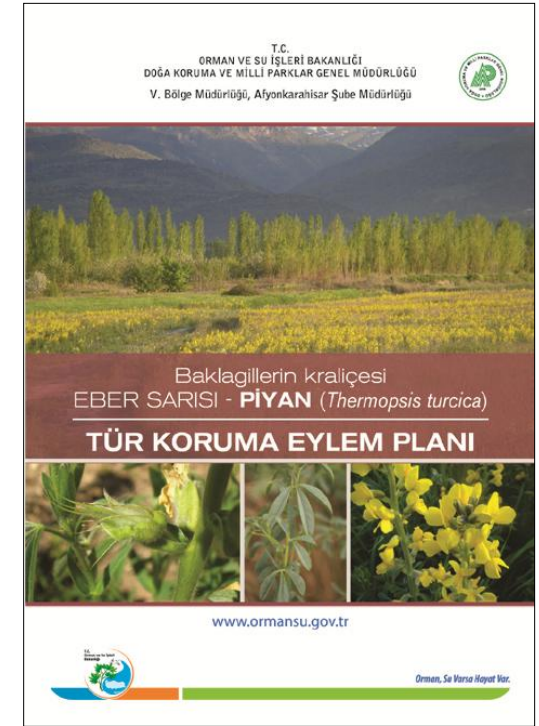
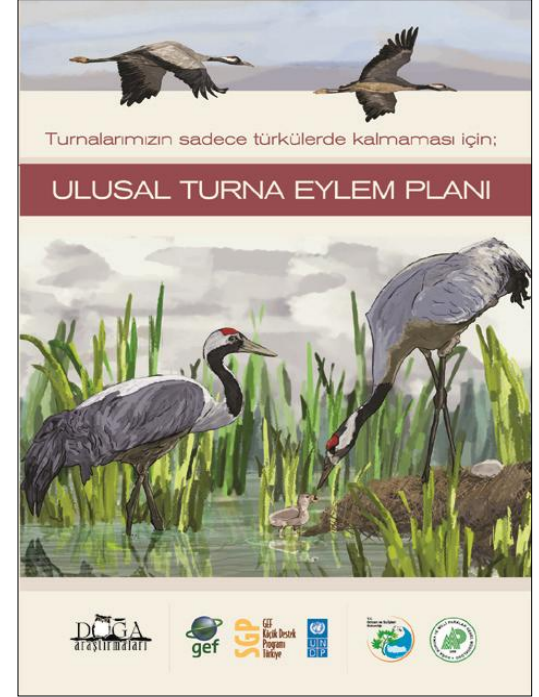
Ön kapakta eylem planının adı, türün çok iyi bir fotoğrafı (fotoğrafları), eylem planını hazırlayan ve destek veren (fon sağlayıcı) kurum ve kuruluşların logoları yer almalıdır.

Eylem planının adı, aşağıdaki örneklerde olduğu üzere türün çarpıcı bir özelliğiyle, hedef kitleye veya kamuoyuna vermek istenilen önemli bir mesaj ile tanımlanabilir.

**"Turnalarımızın sadece türkülerde kalmaması için;
ULUSAL TURNA EYLEM PLANI**

**"Baklagillerin kraliçesi
Eber Sarısı-Piyan (*Thermopsis turcica*)
TÜR KORUMA EYLEM PLANI"**

**"TÜRKİYE'NİN TOYLARI
çiftçiye emanet"**

Doğa Araştırmaları Derneği

**tüm yaban hayatının doğal yaşama ortamlarında
soyları tehdit ve tehlike altında olmaksızın yaşamlarını ve
varlıklarını sürdürebildikleri bir Türkiye için çalışır.**

Dikkat ve ilginiz için TEŞEKKÜRLER !